

TER BESLISSING
Aan
de minister

nota

Kamerbrief publieke belangen analyse financiële sector
(toekomst Volksbank)

Generale Thesaurie
Directies Financieringen
en Financiële Markten

Persoonsgegevens

*Bespreken
TG*
*1) belicht
denigrerende
statistiek*
*2) dit wordt
een informatie
buitenstep*
*3) voor dus
iets anders*

Aanleiding

Op 26 mei 2023 heeft u een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin u een procesvoorstel voor het richtinggevend besluit over de toekomst van de Volksbank heeft toegelicht. De eerste stap van dit proces houdt in dat u dit najaar een Kamerbrief stuurt met analyse van publieke belangen in de financiële sector en een mogelijke rol voor de Volksbank hierin. In deze nota lichten wij de uitkomst van deze analyse toe en vragen wij uw goedkeuring voor de Kamerbrief hierover en verzending vóór het verkiezingsreces.

Datum

9 oktober 2023

Notanummer

2023-0000225278

Bijlagen

1. Concept Kamerbrief publieke belangen analys
2. Bijlage bij Kamerbrief
3. Nota en Kamerbrief proces richtinggevend besluit d.d. 26 mei 2023

Beslisapunten

- Gaat u akkoord met de uitkomst van de publieke belangen analyse financiële sector, de concept Kamerbrief (bijlage 1) en de bijlage bij die brief (bijlage 2) waarin dit wordt toegelicht? Dan kunt u de brief ondertekenen. Wij adviseren positief.
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van de voorliggende nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

- De analyse heeft betrekking op de volgende zeven publieke belangen in de financiële sector¹:
 - De toegankelijkheid van de financiële dienstverlening: Kantorennetwerk, cash, giraal betalingsverkeer en basisdiensten Caribisch Nederland;
 - Kredietverlening aan MKB;
 - Financiering van duurzame transitie; en
 - Veilig sparen.
- De conclusie is dat (voorlopig) alle geïdentificeerde publieke belangen (in de toekomst) voldoende kunnen worden geborgd door middel van de bestaande en toekomstige sectorbrede oplossingen. Hieronder vallen (aankomende) wet- en regelgeving, zelfregulering of afspraken met de sector.
- Voor de borging van de geïdentificeerde publieke belangen bestaat dus geen noodzaak voor het houden van een deelneming in een individuele financiële instelling. Borging van de belangen kan – kortgezegd – op effectieve wijze plaatsvinden via minder verregaande (overheids-)instrumenten. Dat betekent

¹ In de inventarisatie van deze belangen zijn de vragen en moties van de Tweede Kamer, specifiek over een mogelijke MKB-bank en publieke depositobank, meegenomen.

dat er ook geen reden is om vanuit dat perspectief de Volksbank als permanente staatsdeelneming te behouden.

- Voor 'veilig sparen' geldt dat dit publieke belang voldoende is geborgd, maar dat er, mede op verzoek van de Kamer, nog een parallel onderzoek loopt naar de toegevoegde waarde van een (eventueel nieuw op te richten) veilige publieke spaarbank en een mogelijke rol van de Volksbank hierbij.² Over de uitkomsten van dit onderzoek zal de Tweede Kamer begin volgend jaar worden geïnformeerd.
- Deze uitkomst neemt uiteraard niet weg dat de Volksbank als speler binnen het financiële stelsel een rol zal vervullen in de borging van publieke belangen. Ook blijft het mogelijk voor de Volksbank om haar rol als maatschappelijk georiënteerde bank te vervullen, ongeacht of de bank een staatsdeelneming is. Die maatschappelijke identiteit zou bijvoorbeeld in de *governance* van de bank kunnen worden verankerd.
- De wenselijkheid en haalbaarheid van enkele governance-modellen zullen onderdeel zijn van de volgende fase van het richtinggevende besluit, waarin een nadere analyse wordt gedaan naar toekomstopties van de Volksbank.

Toelichting

Timing

Wij adviseren u om de brief vóór het verkiezingsreces aan de Tweede Kamer te versturen. De reden hiervoor is dat het Volksbank dossier niet door de Kamer controversieel is verklaard en u in uw eerdere proces Kamerbrief heeft toegezegd in het najaar van 2023 de publieke belangen analyse te delen met de Kamer.

Als de brief ná het verkiezingsreces wordt verzonden, dan is er een gerede kans dat het proces om tot een richtinggevend besluit te komen vertraging oploopt. Dit is nadelig voor de Volksbank, die gebaat is bij duidelijkheid over haar toekomst.

Een overweging om de brief wel na het verkiezingsreces de brief te sturen is om te voorkomen dat de brief mogelijk een (te) vluchtig politiek onderwerp wordt van de verkiezingen, waarbij de nuance bij de overwegingen verloren kan gaan. Dat kan nadelig zijn voor de besluitvorming over de toekomst van de bank. Wij zijn van mening dat de voordelen om vóór het reces te versturen zwaarder wegen.

Het zal waarschijnlijk aan een volgend kabinet zijn om de tweede fase van het richtinggevende besluit - waarin de toekomstopties van de Volksbank nader worden geanalyseerd - af te ronden en het richtinggevende besluit te nemen. Het richtinggevende besluit zal het kader zijn waarbinnen een definitieve keuze over de toekomst van de Volksbank zal worden gemaakt. Het uitgangspunt blijft dat een definitieve keuze pas kan worden gemaakt, nadat NLF1 heeft vastgesteld dat de bank klaar is voor een besluit over haar toekomst. Dit zal in ieder geval niet eerder zijn dan 2025 en besluitvorming hiervan zal dus zeker bij een volgend kabinet liggen.

² Conform de motie van de leden Grinwis en Slootweg over scenario's uitwerken voor uitbreiding van het Nederlandse bankenlandschap met een depositobank. Kamerstukken II, 2022/2023, 32 013, nr. 269.

Publieke belangen analyse

- In de brief zijn zeven belangen geïdentificeerd waarvoor aanwijzingen bestaan dat deze onder druk staan. Deze zijn ook vooraf met de Kamer gedeeld via uw Kamerbrief van 26 mei 2023 (**bijlage 3**). De Tweede Kamer heeft gelegenheid gehad om eventueel aanvullende publieke belangen aan te dragen om mee te nemen in de analyse. De Kamer heeft hier geen gebruik van gemaakt.
- Het ministerie van Financiën (specifiek de directie FM) monitort en ontwikkelt beleid of regelgeving teneinde publieke belangen in de financiële sector te borgen. Dit is een voortdurend proces. Als gevolg daarvan bevinden de afzonderlijke publieke belangen zich op dit moment in verschillende fases.
- Voor (voorlopig) alle publieke belangen kan worden gesteld dat deze voldoende geborgd (kunnen) worden, al dan niet middels verplichtende wet- en regelgeving. Voor deze onderwerpen geldt dat u de Kamer reeds geïnformeerd heeft via afzonderlijke brieven over de door u voorgenomen acties. In de bijlage van de Kamerbrief (bijlage 2) wordt per onderwerp aangegeven waarom de geïdentificeerde onderwerpen als publiek belang kwalificeren, en waarom er redenen zijn om aan te nemen dat borging van deze belangen op dit moment mogelijk onder druk staat.
- In de bijlage wordt tevens verder uitgewerkt welke oplossingen in algemene zin overwogen worden om het belang te borgen en, indien van toepassing, welke concrete initiatieven op dit moment al lopen om tot een oplossing te komen. Ten slotte wordt benoemd of het noodzakelijk is dat een individuele financiële instelling een rol heeft in de borging van dat belang. Deze analyse is verkort weergegeven in de brief zelf.

Proces richtinggevend besluit

- Het proces houdt in de kern in dat er twee analyses zullen worden uitgevoerd, te weten over eventueel op dit moment onvoldoende geborgde publieke belangen in de financiële sector met een tussenconclusie of er op basis van deze analyse voor de Volksbank een mogelijke rol is weggelegd bij de borging van publieke belangen.
- Het procesvoorstel is toegelicht in uw Kamerbrief van 26 mei 2023 (**bijlage 3**) is medegedeeld aan de Kamer houdt in dat u achtereenvolgend:
 1. De Tweede Kamer informeert over de uitkomst van de eerste analyse naar verwachting in het najaar van 2023;
 2. Graag met de Tweede Kamer over de analyse in gesprek gaat;
 3. De tweede analyse over toekomstopties de Volksbank start;
 4. De Tweede Kamer naar verwachting in het voorjaar van 2024 informeert over de uitkomst van de tweede analyse, hetgeen het concept richtinggevend besluit over de toekomst van de Volksbank zal zijn;
 5. Met de Tweede Kamer over het concept besluit in gesprek gaat; en
 6. Middels een Kamerbrief het richtinggevend besluit neemt.
- NLF1 heeft geen rol bij de eerste analyse maar zal u adviseren ten aanzien van de tweede analyse. NLF1 zal een eigen appreciatie sturen van toekomstopties en governance modellen die geen realistisch toekomstscenario zijn voor de Volksbank.
- Na verzending van de voorliggende Kamerbrief over publieke belangen zullen wij de nadere analyse over toekomstopties van de Volksbank starten.

Communicatie

Er vindt in de Kamer een discussie plaats over de toekomst van de Volksbank. Ook media hebben aandacht voor dit onderwerp. In de brief staat duidelijk dat er nu geen keuze wordt gemaakt. De media zouden dat er wel uit kunnen destilleren. In de eerste alinea van de brief en in de slotzin wordt ook duidelijk gemeld dat de keuze voor de toekomst van de Volksbank aan een volgend kabinet is. In antwoord op vragen van de media zullen we dat ook actief benadrukken. We stellen een spreeklijn op.

Politiek/bestuurlijke context

Naar aanleiding van het debat 'Toekomst van het Bankenlandschap' van 22 maart 2023 hebben Kamerleden op 28 maart 2023 de volgende moties ingediend:

1. De motie Grinwis (CU)/Slootweg (CDA) om de Volksbank als coöperatieve bank te verkennen en expliciet te betrekken bij het richtinggevende besluit over de toekomst van de Volksbank (aangenomen).
2. De motie Grinwis/Slootweg om de klanten van de bank als belangrijke stakeholders te laten raadplegen en hun mening te laten meewegen naast de andere karakteristieken van de Volksbank (aangenomen).
3. De motie Grinwis/Slootweg om uit te werken hoe het Nederlandse bankenlandschap uitgebreid zou kunnen worden met een depositobank in publieke dan wel in private handen, en te bezien welke rol hierin mogelijk kan zijn weggelegd voor de Volksbank, en de Kamer voorafgaand aan het richtinggevende kabinetsbesluit over de toekomst van de Volksbank over deze scenario's te informeren (aangenomen).

Deze moties worden uitgevoerd in het kader van het richtinggevende besluit.

Voorts hebben (vooralsnog) drie politieke partijen in hun verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer 2023 een standpunt opgenomen over de toekomst van de Volksbank. Zie hieronder een overzicht van de standpunten.

Partij	Standpunt	Open voor privatisering
GL /PvdA	De Volksbank blijft een nutsbank met een maatschappelijke missie en gaat niet naar de beurs. Een administratiekantoor ziet erop toe dat het bestuur alle bij de bank betrokken partijen op een evenwichtige manier bedient.	Ja, onder voorwaarden.
PvdD	De Volksbank wordt niet verkocht aan de markt en krijgt een maatschappelijke missie zonder winstoogmerk.	Nee.
D66	Bij de keuze over de toekomst van de Volksbank blijft het maatschappelijk profiel van deze bank overeind. Dit past bij de rol die de bancaire sector moet innemen.	Ja, onder voorwaarden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING
Aan
de minister

Generale Thesaurie
Financieringen

Persoonsgegevens

nota

Aanpassing Kamerbrief publieke belangen Financiële sector

Datum

25 oktober 2023

Notanummer

2023-0000241459

Bijlagen

1. Aangepaste Kamerbrief
2. Nota 225278
3. Wijzigingen

Aanleiding

Wij hebben uw opmerkingen verwerkt bij de Kamerbrief over de analyse van de publieke belangen. Uw reactie was: 1) *Wellicht demissionaire status onderstrepen* 2) *dit wordt een informatieve tussenstap* 3) *toon dus iets anders*.

Beslispunten

- Bent u akkoord met de aangepaste versie van de Kamerbrief? Zo ja, wilt u deze ondertekenen?
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van de nu voorliggende nota en de vorige nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

- Naar aanleiding van uw reactie hebben wij een aantal passages toegevoegd aan de brief, zie ook de versie met wijzigingen (bijlage 3):
 - *Na mijn brief van 26 mei is het kabinet demissionair geworden. Ik vind het daarom aan een volgend kabinet om het richtinggevend besluit over de Volksbank te nemen. Deze brief kunt u zien als een tussenstap. Ik informeer uw Kamer over de uitkomst van de eerste stap, zonder daarbij onomkeerbare stappen te zetten. Een nieuw kabinet kan deze analyse als startpunt nemen om voortvarend aan de slag te gaan met het richtinggevend besluit.*
 - *Ik ga hierover graag met de Kamer in overleg, maar ben voornemens een besluit hierover aan een nieuw kabinet te laten.*
 - *Naar verwachting zal ik de tweede analyse met u delen in het voorjaar van 2024, waarbij het aan een volgend kabinet is om vervolgens het richtinggevende besluit te nemen.*

Communicatie & politiek/bestuurlijke context

Zie vorige nota (bijlage 2).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.